

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO - KL.VII

(KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VII)

WRAZ ZE SPOSOBAMI SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

Zgodnie z zaleceniami PPP zawartymi w opiniach wymagania edukacyjne są dostosowywane do możliwości i potrzeb każdego ucznia będącego pod opieką PPP.

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Uczeń prezentuje wysoki poziom wiadomości i umiejętności polonistycznych. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej (polskiej i światowej), literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować różne teksty kultury, m.in. dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Jest świadomym uczestnikiem życia literackiego i kulturalnego, dostrzega wartości: prawdę, dobro, piękno, szacunek dla człowieka i kieruje się nimi, prezentuje postawę szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej, zna podstawowe cechy epok literackich, w których tworzyli wielcy pisarze polscy, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia oraz zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym, uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych, zna i sprawnie redaguje różne formy wypowiedzi. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Stosuje różnorodne środki stylistyczne. Dbą o estetykę i organizację tekstu. Recytuje teksty, interpretując je głosowo i stosując odpowiednią dykcję. Rozpoznaje intencje rozmówcy, potrafi wyrażać własne intencje. Umie bardzo efektywnie posługiwać się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji. Samodzielnie do nich dociera, dokonuje selekcji, syntezy oraz wartościowania. Rzetelnie korzysta ze źródeł wiedzy, stosuje cudzośćw, przypisy. Szanuje cudzą własność intelektualną.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który w stopniu bardzo dobrym opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej dla klasy 7.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami literackimi, przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- rozróżnia gatunki epiki, liryki i dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada, wymienia ich podstawowe cechy, wskazuje elementy dramatu (akt, scena, tekst główny, didaskalia, dialog, monolog),
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, wykorzystuje konteksty: biograficzny, historyczny, kulturowy, filozoficzny, społeczny, określa wartości estetyczne poznanych tekstów kultury,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- Interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,
- samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (wywiad, artykuł),
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,
- rozumie rozbieżności między wymową a pisownią wyrazów, zna upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utratę dźwięczności w wygłosie,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową,

- rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych, zna zasady tworzenia wyrazów złożonych i ich typy,
- wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje,
- określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- poprawnie stosuje różne style wypowiedzi i je rozpoznaje,
- wyjaśnia zasady etykiety (grzeczności) językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje autokorekty.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi, funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
- samodzielnie gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy szczegółowy plan wypowiedzi (twórczy i odtwórczy),
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
- stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych),
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty, odróżnia przykład od argumentu,
- podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję,
- rozpoznaje manipulację językową, zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),

- formułuje pytania problemowe do tekstu,
- płynnie głośno czyta, dokonuje interpretacji głosowej utworu, recytuje utwór literacki.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który w stopniu dobrym opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
- posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki,
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe, próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów, określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których
- odwołuje się utwór, odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury, wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- wyszukuje i porządkuje cytaty,

- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (wywiad, artykuł),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
- poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek,
- rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy,
- rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu, tworzy rodzinę wyrazów,
- rozumie zasady tworzenia imiesłówów,
- przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie,
- używa poprawnych form skrótów i skrótowców,
- rozpoznaje różne style (oficjalny i nieoficjalny), różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi,
- wykorzystuje środki retoryczne,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- poprawnie tworzy plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad,
- stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję, stosuje akapity jako spójne całości myślowe,

- formułuje tezę i hipotezę,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów,
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego,
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, odróżnia przykład od argumentu,
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując prawa autorskie,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie,
- realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla kl. VII.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków,
- wyszukuje w tekście literackim przykłady użytych środków językowych, stara się je nazwać,

- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury,
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu,
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: wywiad i artykuł),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
- poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią,
- poprawnie akcentuje większość wyrazów,
- dzieli proste wyrazy na podstawie słowotwórczą i formant,
- rozpoznaje wyrazy pokrewne, tworzy rodzinę wyrazów,
- rozpoznaje rodzaje imiesłów, tworzy imiesłowowy równoważnik zdania,
- podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- zauważa różne style wypowiedzi, dostosowuje styl (oficjalny lub nieoficjalny) do formy wypowiedzi,
- stosuje zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, korzysta ze słownika ortograficznego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,

- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,
- tworzy poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów, podaje przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje proste wnioski,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji,
- uczy się systematycznie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Uczeń:

- klasyfikuje czytany utwór jako należący do epiki, liryki lub dramatu,

- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada), odróżnia je od rodzajów literackich,
- wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych,
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami,
- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,
- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał,
- czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych,
- rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy,
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Uczeń:

- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny,
- zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów,
- poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem,
- rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru,
- rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowy,
- tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania,
- zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi,
- stara się dostosować styl (oficjalny i nieoficjalny) do tworzonej wypowiedzi,
- stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową,
- stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, korzysta ze słownika ortograficznego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Uczeń:

- krótko wypowiada się ustnie na podany temat,
- stara się używać prostych środków retorycznych,
- z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi,
- pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad,
- stosuje akapity,
- formułuje prostą tezę,
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić,
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia, stara się podać przykłady ilustrujące argumenty,
- z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza),
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy.

SAMOKSZTAŁCENIE

Uczeń:

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela,
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się,
- rozwija umiejętność prezentacji wyników swej pracy.

SPOSOBY SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

- ❖ obserwacja rozwoju techniki czytania, poziomu rozumienia czytanego tekstu i poleceń, wypowiedzania się, praktycznej sprawności językowej, notowania, samodzielnej pracy na zajęciach,
- ❖ odpowiedzi ustne ucznia,
- ❖ prace pisemne: sprawdziany, testy, kartkówki, wypracowania klasowe, prace domowe, krzyżówki, quizy lekturowe i gramatyczne, dyktanda, prace redakcyjne,
- ❖ prezentacja wyszukanych w różnych źródłach informacji, ich selekcja,

❖ recytacja utworu literackiego, interpretacja głosowa fragmentu dramatu.